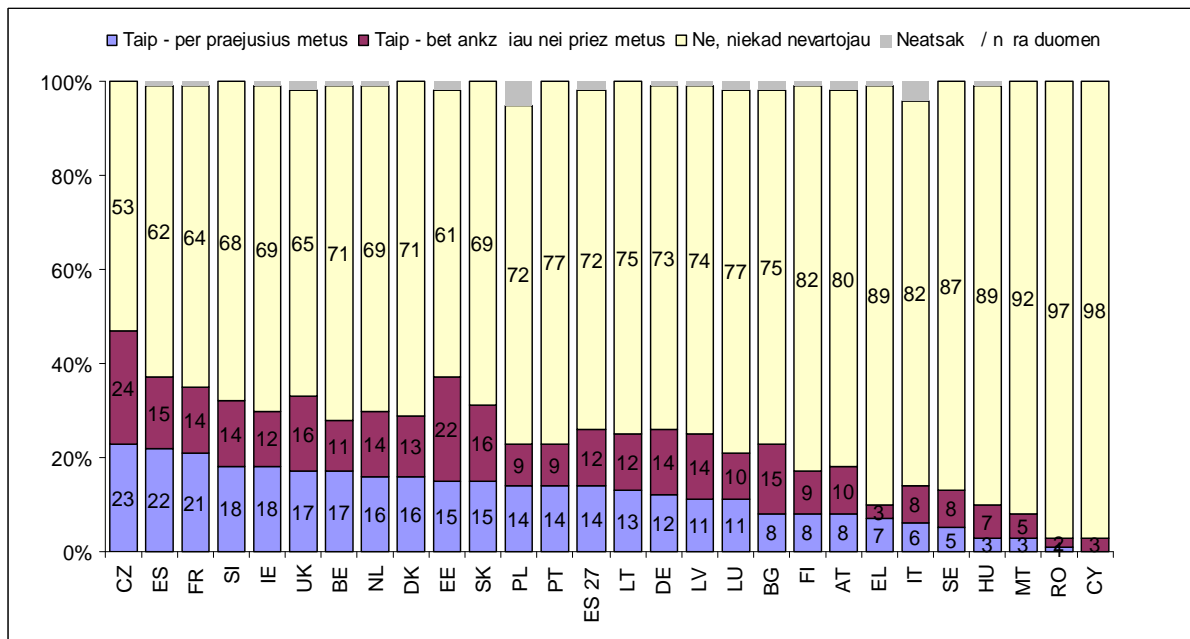

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimas tarp 15 – 24 metų jaunimo
Informacijos šaltinis Eurobarometras „Jaunimo požiūris į narkotikus“, 2011

Narkotik vartojimas, ypa tarp jaunimo, dar niekuomet nebuvo pasiek s tokio masto. Europos Komisija jau deimtmet tiria narkotik vartojimo paplitim Europos S jungos –alyse: 2002 m. ir 2004 m. tokie tyrimai buvo atlikti 15-oje ES –ali , 2008 m. tyrimas vykdytas 27-iose ES –alyse¹. Naujausia apklausa buvo atlikta 2011 m. gegufl s menes 27 Europos S jungos valstyb se. Tyrimo metu buvo vertintos ES –ali jaunimo poffi rio narkotik vartojim tendencijos bei poffi ris naujas psichoaktyvias medffiagas. 2011 m. tyrime dalyvavo per 12 t kst. jaunuoli nuo 15 iki 24 m. amffiiaus i–27-i ES –ali . Lietuvoje, kaip ir kitose ES –alyse nar se, atsitiktiniu b du atrinktas ir telefonu buvo apklaustas 501 jaunuolis (15 ó 24 met amffiiaus).

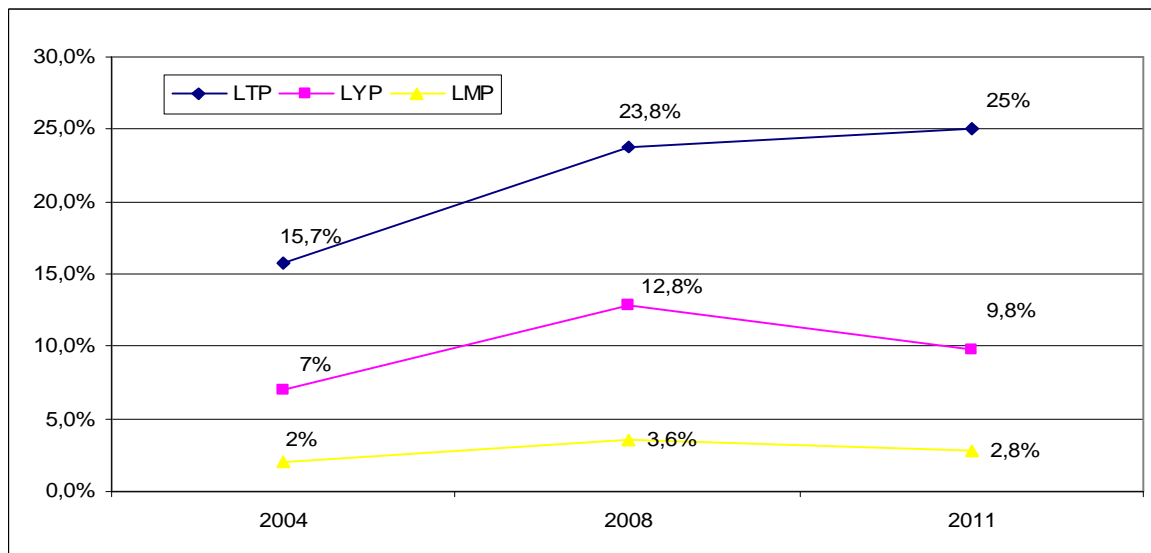
2011 m. šEurobarometrođ tyrimo rezultatai rodo, kad kas tre ias jaunas vyras (32 proc.) ir kas penkta jauna moteris (20 proc.) Europoje teigia bent kart gyvenime vartoj kanapes, o bendras Europos –ali kanapi vartojimo paplitimas tarp jaunimo yra 26 proc. Daugiausia prisipaffinusi , kad yra vartoj kanapes, buvo ekijoje (47 proc.) ir Estijoje (37 proc.), maffiiausia ó Kipre ir Rumunijoje (apytiksliai po 3 proc.). Lietuvoje kas ketvirtas jaunuolis (15 ó 24 met amffiiaus) yra vartoj s kanapi (flr. 1 pav.). Vienas i–de–imties teig , kad –i narkotin medffiag vartojo pastaraisiais metais, 2,8 proc. teig vartoj pastar j m nes (flr. 2 pav.). Nors 2 paveiksle matomas nefflymus kanapi vartojimo nors kart gyvenime (LTP) paplitimo padid jimas, pastebimas kanapi vartojimo nors kart per paskutiniuosius 12 m nes i (LYP) ir nors kart per paskutini sias 30 dien (LMP) sumafl jimas (atitinkamai nuo 12,8 proc. iki 9,8 proc. (LYP) ir nuo 3,6 proc. iki 2,8 proc. (LMP)).

1 pav. Kanapi vartojimo paplitimas tarp 15- 24 met amffiiaus jaunimo Europos S jungos –alyse

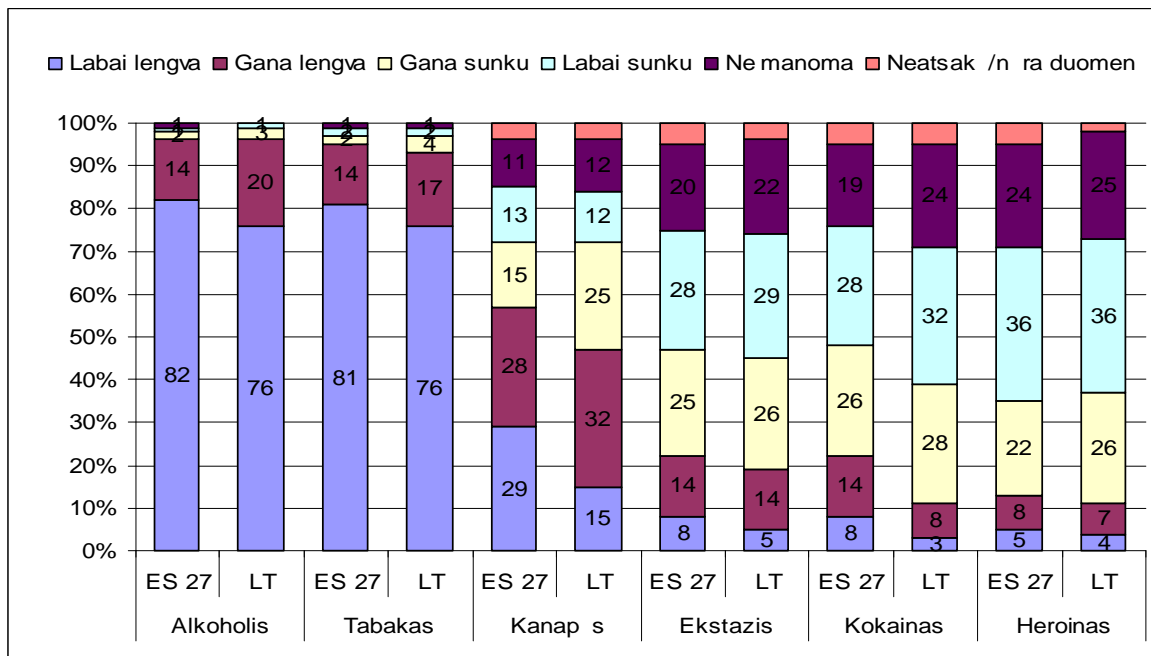
¹ Europos Komisija, Prane–imas spaudai šEuropos Komisija ketina sugrieftinti kovos su pavojingais naujais sintetiniais narkotikais taisyklesđ, 2011
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/855&format=HTML&aged=0&language=LT&guiLanguage=en>

2 pav. Kanapi vartojimo paplitimas tarp Lietuvos jaunimo nuo 15 iki 24 metų amžiaus 2004-2011 m.

Beveik visi Lietuvos jaunuoliai paklausti, ar jiems būtų sudėtinga gauti psichoaktyvų medžiagą per 24 valandas, tvirtino, kad gali labai lengvai arba pakankamai lengvai per – laiko tarpą gauti alkoholinius gėrimus ir tabako gaminius. Lietuvos respondentų nuomone, kanapės – kitas psichoaktyvų medžiagų, išskyrus alkoholį ir tabaką, pasiekiamumas (47 proc.). Europoje – šis rodiklis yra dar aukštesnis – 57 proc. apklausti europiečiai mano, kad lengvai gauti kanapi per artimiausią parą. Apie ekstazę ar kokainą taip pat gali pasakyti 22 proc. Europos jaunimo. Lietuvoje – šie rodikliai yra mažesni (atitinkamai 19 proc. ir 11 proc.) (žr. 3 pav.).

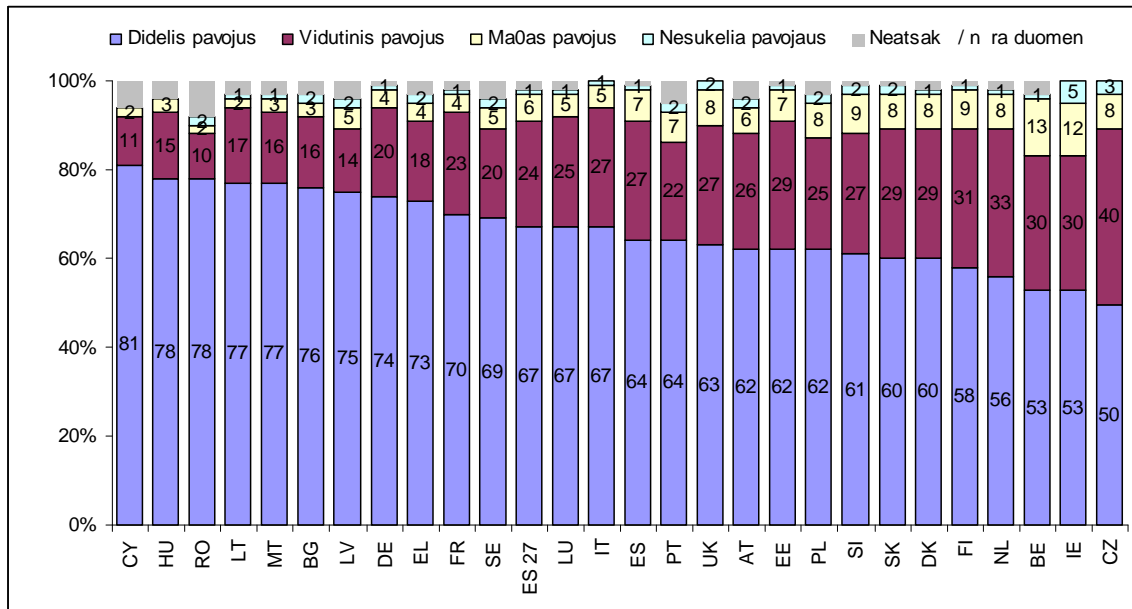
3 pav. Psichoaktyvų medžiagų pasiekiamumo palyginimas tarp Lietuvos ir ES – šalių vidurkių

Pasakyta tai, kad 15-24 metų europiečiai kanapes yra išskiria iš visų narkotikų ir galimybių gauti, ir poveikio sveikatai atžvilgiu. Jaunimas mano, kad daug didesnį pavojų sveikatai kelia nuolatinis kokaino (95,4 proc.) ir ekstazės

(92,1 proc.), o ne kanapi (66,7 proc.) vartojimas. Tuo tarpu alkohol vertina kaip mažiau pavojing psichoaktyvi j medfiag (57,2 proc.). 75 proc. jaunu europie iu, niekada nevartojusi kanapi , mano, kad nuolatinis j vartojimas yra labai pavojingas. I-pastaraisiais metais vartojusi – narkotik taip mano tik 36 proc. Europos jaunimo². Lietuvos jaunimas pasiflymi dar grieftesniu paffi riu narkotik vartojim ir jo poveik sveikatai nei kiti europie iai. 95,8 proc. Lietuvos respondent mano, kad nuolatinis kokaino vartojimas kelia didel pavoj sveikatai, apie ekstazio nuolatin vartojim taip mano 92,5 proc., kanapi ó 77,4 proc. (fr. 4 pav.), alkoholio ó 72,8 proc.

4 pav. Europie i poffi ris ilgalaik kanapi vartojim ir jo sukeliama pavoj sveikatai

Europos komisijos ataskaitos duomenimis³, 2010 m. ES aptikta rekordiskai daug (net 41) psichoaktyvi j medfiag , kurios veikia panaiai kaip narkotikai ir yra parduodamos legaliai. Tuo tarpu pra jusiais metais buvo aptiktos 24 tokios medfiagos. Tod l šEurobarometroø apklausoje buvo klausama apie nauj psichoaktyvi j medfiag vartojim . Apklauso duomenys rodo, kad naujos medfiagos populiar ja ó 4,8 proc. Europos jaunimo teigia j jau vartoj . Didfiausiu nauj psichoaktyvi j medfiag vartojimo rodikliu pasiflymi Airija (16 proc.), Lenkija (9 proc.), Latvija (9 proc.) ir Jungtin s Karalyst s (8 proc.). Lietuvos jaunimas taip pat susid r su naujais narkotikais ó j vartoj yra 5,2 proc. respondent . Europoje nauji narkotikai daffniausiai plinta per draugus ó 54,2 proc. susid rusi j su naujomis medfiagomis nurodo, kad narkotikus gavo b tent i– j ., 36,4 proc. ó vakar liuose ar naktiniuose klubuose, 32,6 proc. ó specialiose parduotuv se, 7,3 proc. ó internetu. Lietuvoje i–ie rodikliai i–iek tiek skiriasi: pirmoje vietoje pagal nauj narkotik platinim atsirado specialiosios parduotuv s ó 46,5 proc. jaunimo jas gauna tokiose parduotuv se, 45 proc. ó i– draug , 19,1 proc. ó

² Europos Komisija, Praneimas spaudai šEuropos Komisija ketina sugrieftinti kovos su pavojingais naujais sintetiniais narkotikais taisyklesø, 2011 (<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/855&format=HTML&aged=0&language=LT&guiLanguage=en>)

³ European Commission, Report from the Commission on the assessment of the functioning of Council Decision 2005/387/JHA on the information exchange, risk assessment and control of new psychoactive substances, 2011 (http://ec.europa.eu/justice/policies/drugs/docs/com_2011_430_en.pdf)

vakar liuose ar klubuose ir 4,1 proc. ó internetu. šEurobarometroõ duomenimis, beveik visi 27 ES valstyb se nar se apklausti 15 ó 24 met jaunuoliai pritaria –i medfiag draudimui.